

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีอิทธิพลสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อำนวยความสะดวก รวดเร็ว สามารถติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงได้ทั่วโลก วิธีการดำเนินชีวิตจึงต้องมีการเตรียมคนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญที่จะพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 9 มาตราที่ 66 มุ่งเน้นให้ นักเรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในโอกาสแรกที่จะทำได้ เพื่อจะได้มีความรู้ และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการกระบวนการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถนักเรียนในการเรียนรู้ วิธีการสอนจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจในการพัฒนาตนเอง กระตุ้นพฤติกรรมนักเรียนให้นักเรียนมีการตอบสนองต่อการเรียนรู้ แต่ปรากฏการณ์ที่ผ่านมาวิธีการสอนยังคงเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาเชิงบรรยาย โดยเฉพาะกลุ่มสาระวิชาที่มีเนื้อหาที่เน้นมโนทัศน์ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหาจากผู้สอนแบบบรรยาย นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์โดยเป็นผู้รับอย่างเดียว ทำให้นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหาหนัก นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนุกสนานต่อการเรียน และเมื่อนักเรียนเรียนรู้แบบเดิม ๆ ท่องจำมาก ทำให้นักเรียนขาดการวิเคราะห์ ขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (กรมวิชาการ.ปฏิรูปการศึกษา, 2542) อีกประการหนึ่งวิธีการสอนที่จะนำนักเรียนไปทัศนศึกษา นอกสถานที่เพื่อศึกษาแหล่งเรียนรู้ ยังทำให้ต้องเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลาค่อนข้างมาก รวมถึงความปลอดภัยของนักเรียนที่ตามมา ด้วยเหตุที่การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนโดยใช้เทคโนโลยีจึงเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจ ตอบสนองต่อการเรียน การพัฒนาสื่อจึงมีความจำเป็น ดังที่สมเชาว์ เนตรประเสริฐ (2545) กล่าวว่า สื่อจัดว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะสื่อเป็นตัวกลางที่นำเอาความรู้และประสบการณ์เข้าไปสู่การรับรู้ของนักเรียน อีกทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 9 มาตรา 64 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเคร่งครัด พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต

จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต มีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา  
มาตรา 65 กล่าวไว้ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา  
เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ  
ประสิทธิภาพ

ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อทางเทคโนโลยี  
ด้านคอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่มีความสามารถทำงานได้ดี คือ เป็นสื่อสองทาง นักเรียนสามารถ  
โต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้ ให้ข้อมูลรวดเร็ว กระตุ้นความสนใจโดยีข้อบทเรียน สามารถทบทวน  
เนื้อหาไปมาได้หลาย ๆ ครั้ง เมื่อนักเรียนตามเนื้อหาไม่ทันหรือไม่เข้าใจ อีกทั้งไม่เปลืองเนื้อที่ใน  
การจัดเก็บ จึงเป็นการเรียนการสอนที่ให้ประสิทธิภาพ มากกว่าการใช้อาจารย์ผู้สอนเพียงอย่าง  
เดียว

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน และนำมาใช้  
กับคอมพิวเตอร์ได้ นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังที่ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต้องเกรงว่าจะ  
เกิดความเมื่อยล้า เนื่องจากนักเรียนสามารถศึกษาความคืบหน้าไปตามอัตราความสนใจ หรือ  
ดึงดูดใจของตนเองและตามความสามารถของตน อีกทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนเกิด  
ความเข้าใจ เกิดความรู้ที่สนใจในบทเรียน เนื่องจากมีการนำเสนอในรูปแบบเนื้อหาที่น่าสนใจ  
เสนอในรูปแบบมัลติมีเดีย มีใช้เทคนิค เช่น ตัวอักษรกราฟิก เสียง ภาพ วิดีทัศน์ ทำให้มีพลัง  
การสื่อสารอย่างมีชีวิตชีวา (สมพร จารุณัฐ.มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา, 2546) จึงช่วยลดปัญหาใน  
การเรียนการสอนที่เข้าใจยาก จากรูปนามธรรมเป็นรูปธรรม

ปัจจุบัน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสถานศึกษาจำนวน 1,202 แห่ง และจากการสำรวจ  
พบว่า การศึกษาใน 3 จังหวัด มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายมาก ได้แก่ โรงเรียนรัฐบาล  
โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์ฝึกอบรมจริยธรรมและ  
ศาสนาอิสลาม(ตาดีกา) โรงเรียนพระปริยัติธรรม ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น ซึ่ง  
มีหลักสูตรที่แตกต่าง และไม่มีระบบการเทียบโอน ทำให้นักเรียนต้องเรียนซ้ำ เสียเวลาเรียนมาก ถึง  
กระนั้นนักเรียนยังเรียนไม่ได้ทั่วถึง ส่งผลให้การศึกษาดูแลโดยเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัด  
ชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศมาก เป็นเหตุให้โรงเรียนของรัฐบาลต้องอยู่โดดเดี่ยว คุ  
ถูกทำลาย โรงเรียนถูกเผา อีกทั้งระบบการจัดการศึกษาที่สร้างความสมานฉันท์ระหว่างเยาวชน  
ที่มาจากพื้นฐานต่างกันยังแยกออกเป็น 2 ระบบอย่างชัดเจน (อำรุง จันทวานิช:2548) การใช้  
เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการศึกษาจึงเป็นหนทางที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้

ส่วนการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วัชชธรราสิงเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ที่ถือเป็นสมบัติอันล้ำค่าคู่บ้านคู่เมือง มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย ซึ่งบอก ถึงอดีตความเป็นมาของดินแดนซึ่งเป็นเขตแดนของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นแหล่งเรียนรู้หนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ปลูกฝังให้นักเรียนดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัย เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถถ่ายทอดให้นักเรียนเกิดความ เข้าใจในเนื้อหา และสนใจในการตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมการ เรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 1 มาตรา 7

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนรู้อุปกรณ์สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วัชชธรราสิงเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้สนใจต่อไป

#### **จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า**

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

#### **ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า**

1. ได้สื่อการเรียนรู้อย่างตนเองที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นสื่อสำหรับ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2
2. เป็นแนวทางสำหรับครูในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นข้อมูลรวมในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ประกอบ กิจกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้
4. ทำให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของจังหวัดนราธิวาส

## ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

คณะผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าโดยกำหนดขอบเขตดังนี้

### ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาบทเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

#### ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. การทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพบทเรียน โดยนำบทเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดเกษตรภิราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มทดลองแบบเดี่ยว (One to one Testing, 1:1) ได้แก่ นักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2550 จำนวนรวม 3 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหา ภาพ สี ขนาดตัวอักษร การปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน และแบบทดสอบ

1.2 กลุ่มทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing, 1:9) ได้แก่ นักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2550 จำนวนรวม 9 คน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและความพึงพอใจ

1.3 กลุ่มทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (Large Group Testing, 1:30) ได้แก่ นักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2550 จำนวนรวม 30 คน เพื่อตรวจสอบหาประสิทธิภาพและความพึงพอใจ

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาบทเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้สร้างเนื้อหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 โดยแบ่งเนื้อหา ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	ประวัติความเป็นมาของวัดชลธาราสিংเห
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ท่องเที่ยวในวัด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	ความสำคัญและคุณค่าของวัดชลธาราสিংเห
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	จิตรกรรมฝาผนัง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ประเพณีที่สำคัญของวัดชลธาราสিংเห

### ขอบเขตด้านตัวแปรที่จะศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและระหว่างเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

### คำนิยามศัพท์เฉพาะ

**หนังสืออิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง หนังสือที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้น 2 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดเก็บในแผ่นซีดี ใช้มัลติมีเดีย เป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ออกแบบให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย

- |                       |                                     |
|-----------------------|-------------------------------------|
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 | ประวัติความเป็นมาของวัดชลธาราสিংเห  |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 | ท่องเที่ยวในวัด                     |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 | ความสำคัญและคุณค่าของวัดชลธาราสিংเห |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 | จิตรกรรมฝาผนัง                      |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 | ประเพณีที่สำคัญของวัดชลธาราสিংเห    |

**ประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง คุณภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 80 /80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของของนักเรียนทั้งกลุ่มที่ได้จากการ ทำกิจกรรมระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยของของนักเรียนทั้งกลุ่มที่ได้จากการ ทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่วัดได้จากค่าเฉลี่ย ของคะแนนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย)

**ความพึงพอใจ** หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัดชลธาราสিংเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) ซึ่งได้จากแบบสำรวจ ความคิดเห็น ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด